

Inici

Radiografiant el sector de la literatura infantil i juvenil: breu resum per saber on som ara

nuvibo

dj., 03/11/2016 - 09:32

El titular és clar i no admet discussió: el sector de la literatura infantil i juvenil, tot i que és un dels motors de la indústria del llibre, pateix un notable retrocés a tot l'Estat espanyol des de 2011.

Només cal analitzar les dades de 2015 que recull l'enquesta anual del [Comercio interior del libro](#), encarregada per la Federación de Gremios de Editores de España. L'estudi mostra com la facturació, situada en 258,82 milions d'euros (un 11,5 % del total del sector), ha experimentat un descens del 5,9 % respecte l'any anterior, que havia arribat fins als 275,19 milions (12,5 %) —una xifra que pronosticava cert optimisme, ja que significava que la literatura infantil i juvenil començava a recuperar terreny després de cinc anys consecutius de caiguda.

Val a dir que aquesta tendència a la baixa no és compartida pel sector del llibre en el seu conjunt, perquè les dades de facturació de 2015 apunten un creixement del 2,8 %, una recuperació impulsada pel llibre de text i la novel·la.

Els exemplars editats també han disminuït en un 5,3 % respecte el 2014, passant de 54.287 a 51.384, tot i que ha augmentat molt lleugerament la tirada mitjana (de 4.005 a 4.044 exemplars). Pel que fa a l'edició de nous títols, la caiguda és d'un 6,3 %, situant-se en 12.705, una xifra que és lluny dels 13.899 títols del 2013. Actualment el catàleg de 2015 el conformen un total de 73.351 títols.

Són dades que reflecteixen també quina és la situació que actualment viu el sector a Catalunya, on es concentra el 38 % de l'oferta: el llibre infantil i juvenil segueix perdent pistonada, però, paradoxalment, en aquests anys de crisi s'han editat més títols —la producció ha passat de 2.260 títols el 2011 a 2.751 el 2014 i 2.706 el 2015, amb un catàleg de 20.486 títols—, proliferen nous i interessants projectes editorials, des de microeditorials a noves col·leccions infantils, i en el cas concret de Barcelona, s'han obert més llibreries especialitzades. Són espais que, a més de fomentar el gust per la lectura i de posar en valor el llibre, s'han convertit en agents culturals del seu entorn.

En aquest sentit, enguany pot ser que es produeixi un punt d'inflexió amb la presència de la literatura catalana com a convidada d'honor de la [Fira del Llibre Infantil i Juvenil de Bolonya](#), que tindrà lloc el proper mes d'abril. Sens dubte, els editors miren amb esperança aquesta edició de la fira i esperen que, sota el lema *Sharing a future: books in Catalan*, el

traduccions a altres llengües.

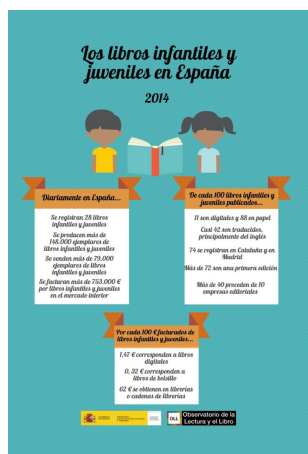
Pel que fa a l'oferta editorial, estem davant d'un producte versàtil que avui dia es dirigeix a totes les etapes del nen/a, adaptant-se al seu ritme de creixement i maduresa, tot oferint una amplíssima varietat de continguts, gèneres i formats que van des de les grans sagues juvenils d'èxit mundial a llibres per a nadons, àlbums il·lustrats editats amb exquisidesa, llibres de coneixements o adaptacions de clàssics, superant així certa dicotomia entre realisme i fantasia.

D'una banda, és important destacar l'augment en l'oferta editorial del llibre de no-ficció, que comença a guanyar terreny amb títols de divulgació i pensament destinats a infants i joves.

“ D'altra banda, el llibre il·lustrat continua vivint una època daurada, i és que tant aquest com el còmic i la novel·la gràfica cada cop tenen més presència a les llibreries i són capaços d'atraure un públic més transversal, superant els límits que sovint imposen les etiquetes «infantil» o «juvenil», en línia amb el fenomen dels llibres *crossover*.

És ben cert que una de les forteses d'aquest sector és l'augment d'editorials que, any rere any, contribueixen a nodrir la producció de llibres infantils i juvenils i a fer-la més plural i diversa. Catalunya és la comunitat autònoma on s'editen més exemplars, essent líder del mercat. Amb tot, no podem oblidar que hi ha un alt grau de concentració: el 40,7 % de les publicacions registrades prové d'un total de 10 empreses, segons dades de 2014.

Donat que aquest és el blog de l'Escola de Llibreria, resulta més que pertinent parlar dels canals de comercialització del llibre infantil i juvenil. Les llibreries independents concentren les vendes en un 41,3 %, una xifra que ha anat augmentant lleugerament des del 2013. En segon lloc trobem les cadenes de llibreries, amb un 23,5 %, seguides dels hipermercats, amb un 12,8 %. La resta de canals són quioscos (3,3 %), empreses i institucions (9,3 %), venda telefònica (1,2 %), venda per Internet, clubs del llibre i subscripció (3,4 %) i altres (5,1 %).

Finalment, és interessant mencionar que l'edició en format electrònic continua sent una opció molt minoritària entre els editors de literatura infantil i juvenil —el 94,2 % de les vendes corresponen a llibres en paper—, tot i que el nombre de títols digitals ha augmentat en un 5,3 %, i se situa en els 6.073. El paper continua sent el rei, però no oblidem que estem davant d'un subsector que ha estat pioner en l'ús de noves tecnologies, com ara la realitat augmentada, i que avui dia continua aollint propostes digitals innovadores en forma d'aplicació o llibre enriquit, tal i com resumeix l'informe [Los libros infantiles y juveniles en España \(2014-2015\)](#).

Aquesta recopilació de dades ens serveix per obtenir una panoràmica general de quin és l'estat del sector a casa nostra, que també s'ha vist afectat per la crisi econòmica, la irrupció de nous models editorials, la incorporació de la tecnologia digital i un creixent canvi d'hàbits de consum de continguts culturals, sobretot entre els més joves, que viuen envoltats de productes d'oci que competeixen aferrissadament per captar la seva atenció a través de múltiples dispositius.

Ho posa de manifest, en part, l'informe [Hàbits de lectura i compra de llibres a Catalunya 2015](#), que subratlla que el 77,1 % dels nens i nenes catalans de 10 a 13 anys llegeix en format digital, principalment webs, blogs i fòrums, i que un 57,7 % llegeix llibres en suport digital. Cal remarcar, però, que són els lectors més joves (de 14 a 34 anys) els que més han augmentat en el seu índex de lectura, que ha arribat fins al 67,7 %. Pel que fa als nens i

nenes de 10 a 13 anys, l'informe ressalta que un 86,3 % llegeix en el seu temps lliure i que

de mitjana llegeix un llibre al mes.

En conclusió, aquest recull de dades, i tants d'altres, ens haurien de servir per entendre un mercat heterogeni i complex que viu immers en un procés de canvi. L'objectiu: impulsar el sector implicant tots els agents i baules de la cadena de valor del llibre per tal de (re)connectar, de manera efectiva, la literatura amb els seus lectors més joves, creant noves sinergies, experiències i espais per a la lectura.

Fonts:

Conecta. *Hàbits de lectura i compra de llibres a Catalunya* [en línia]: *informe de resultats*. 2015. [Barcelona]: Generalitat de Catalunya, Institut Català de les Empreses Culturals, 2016. 122 p.

<https://issuu.com/icec_generalitat/docs/h_bits_de_lectura_a_catalunya_2015>. [Consulta: 25 oct. 2016].

Federación de Gremios de Editores de España. *Comercio interior del libro en España* [en línia]. 2015. Madrid: Federación de Gremios de Editores de España, 2016. 185 p. <http://federacioneditores.org/img/documentos/Comercio_Interior_15.pdf>. [Consulta: 25 oct. 2016].

Observatorio de la Lectura y el Libro. *Los libros infantiles y juveniles en España* [en línia]. 2014-2015. Madrid: Ministerio de Educación, Cultura y Deporte, 2016. 70 p. <<http://www.mecd.gob.es/dms/mecd/cultura-mecd/areas-cultura/libro/mc/observatoriolect/redirige/estudios-e-informes/elaborados-por-el-observatoriolect/InformeLIJ-marzo2016/InformeLIJ-marzo2016.pdf>>. [Consulta: 25 oct. 2016].

Núria Càrcamo

De la 5a promoció de l'Escola de Llibreria

[@ncarcamob](#)

tipus document

[altres treballs](#)

[Butlletí](#)

Blog de l'Escola de Llibreria 2013-

[Facultat d'Informació i Mitjans Audiovisuals – Universitat de Barcelona](#)

[Gremi de LlibreTERS de Catalunya](#)

Segueix-nos també a:

